

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

NTC/DISK Nairobi, Kenya

Kwaliteitsonderzoek

Inspectie van het Onderwijs

Datum vaststelling: 26 mei 2023

Samenvatting

De inspectie heeft bij Stichting Nederlandse taal en cultuur (DISK) te Nairobi, Kenia op 13, 14 en 15 maart 2023 een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Wij bezoeken Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar. Door de coronacrisis heeft dit onderzoek bijna vijf jaar na het vorige bezoek plaatsgevonden. In januari 2023 voerden we een voorbereidend gesprek met de schoolleider. We constateren dat de kwaliteit van het onderwijs op DISK voldoende is. Dit rapport beschrijft zowel het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

School: Stichting Nederlandse taal en cultuur (DISK)

Totaal aantal leerlingen: 52 (van wie 24 in het po en 28 in het vo)

BRIN: 28KR (po) 28WY (vo)

Wat gaat goed?

De kwaliteit van het onderwijs is van voldoende niveau. De betrokkenheid en het enthousiasme van zowel de schoolleider als het bestuur en het team dragen hieraan bij. De lessen kenmerken zich over het algemeen door een duidelijke uitleg van de leraren en een actieve leerhouding van de leerlingen. Daarnaast zorgen de leraren voor een prettig pedagogisch klimaat waarin de leerlingen zich kunnen focussen op het leren. De ouders en leerlingen met wie wij gesproken hebben geven aan tevreden te zijn over de Nederlandse school. Tot slot is de school financieel gezond.

Wat kan beter?

De school kan zich versterken door meer een doorgaande lijn aan te brengen in het lesgeven. Dit geldt vooral in het primair onderwijs, voor het werken vanuit doelen, het maken van beredeneerde keuzes in het lesstofaanbod, de woordenschatdidaktiek, huiswerk en activerende werkvormen. Verder kan de school de overdraagbaarheid en borging van het onderwijs verbeteren door afspraken en werkwijzen helder vast te leggen.

Wat moet beter?

Ondanks dat de kwaliteit van de school over het geheel genomen voldoende is, geven we bij twee standaarden een herstelopdracht. De school moet de toetsgegevens die zij heeft van de leerlingen scherp analyseren en op basis hiervan het onderwijs afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ook moet de school de doelen die zij in het schoolplan en het jaarplan formuleert concreet uitwerken. Waarbij zij in ieder geval aangeeft hoe ze aan de doelen gaat werken, wie verantwoordelijk is en hoe ze de gestelde doelen vervolgens gaat evalueren.

Vervolg

De DISK krijgt in principe over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het onderzoek	5
2.	Uitgangssituatie en conclusie	6
3.	Resultaten onderzoek	9

1. Opzet van het onderzoek

De inspectie van het onderwijs onderzoekt Nederlandse scholen in het buitenland in principe eens in de vier jaar.

Werkwijze

Wij toetsen de onderwijspraktijk van de school aan de standaarden uit het onderzoekskader 2019 voor het toezicht op de Nederlandse scholen in het buitenland.

Standaard	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
Schoolklimaat	
SK2 Pedagogisch klimaat	•
Onderwijsresultaten	
OR1 Resultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

Voorafgaand aan het onderzoek hebben we in januari 2023 online een voorbereidend gesprek gevoerd met de schoolleider. Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben lessen bezocht, documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met leerlingen, ouders, leraren, schoolleider, intern begeleider en twee bestuursleden. Ook hebben we met de Nederlandse en Belgische ambassadeur gesproken. In dit gesprek ging het onder andere over het belang van het Nederlandstalige onderwijs en de samenwerking tussen de ambassade, de DISK en de NSS (Nederlandstalige dagschool in Nairobi).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Bevindingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie

2 . Uitgangssituatie en conclusie

In dit hoofdstuk geven we de uitgangssituatie, de conclusie en het vervolg weer van het onderzoek bij DISK Nairobi, Kenya.

Uitgangssituatie

De DISK biedt sinds 1995 onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur (ntc) aan op het niveau van het primair onderwijs (vanaf groep 3) en het voortgezet onderwijs. Op dit moment volgen in totaal 52 leerlingen de naschoolse ntc-lessen, van wie 24 in het po en 28 in het vo. Het leerlingenaantal is, ondanks de pandemie, de laatste jaren vrijwel stabiel gebleven.

Het team bestaat uit vijf leraren (inclusief de schoolleider) die allemaal een onderwijsachtergrond hebben en van wie er drie bevoegd zijn volgens de maatstaven van de Stichting NOB. De schoolleider is al sinds 1999 aan de school verbonden en is hiermee een zeer stabiele factor, van de vijf leraren zijn er twee nieuw ten opzichte van het vorige inspectiebezoek.

De lessen worden op verschillende dagen en locaties gegeven. De school probeert zoveel mogelijk de lessen te laten plaatsvinden op de internationale dagscholen van de leerlingen. Naast deze lessen organiseert de school ook elk jaar een aantal cultuurdagen.

De leerlingen op de DISK volgen allemaal dagonderwijs op een internationale school. Verder komen sommige leerlingen uit gezinnen met twee Nederlandstalige ouders en andere uit meertalige gezinnen. Doordat alle leerlingen op internationale dagscholen zitten worden zij sowieso meertalig opgevoed. De school heeft momenteel ongeveer 20% leerlingen met een Vlaamse achtergrond. De DISK geeft les aan R1-leerlingen (zelfde niveau als in Nederland) en R2-leerlingen (maximale achterstand van twee jaar). Momenteel zijn de meeste leerlingen R2-leerlingen.

Het bestuur bestaat uit vier leden van wie er drie nieuw zijn ten opzichte van het vorige inspectiebezoek. Het bestuur is een beleidsbepalend en toezichhoudend bestuur, dat wil zeggen dat het de kaders stelt (vooral financieel en organisatorisch). De schoolleider leidt de dagelijkse gang van zaken. Zij is verantwoordelijk voor de onderwijsinhoudelijke kwaliteit en verantwoordt zich hierover aan het bestuur.

De kwaliteit van het onderwijs op DISK is voldoende.

Conclusie

Het onderwijs op de DISK is zowel voor het primair als voor het voortgezet onderwijs van voldoende niveau. Alle standaarden hebben we als Voldoende gewaardeerd. De standaard onderwijsresultaten is niet te beoordelen.

Ondanks dat het onderwijs als geheel van voldoende niveau is, zijn er een aantal zaken die om verbetering vragen. Het gaat dan ten eerste om het scherp analyseren van de toetsgegevens die de school van de leerlingen heeft en deze gebruiken om het onderwijs vervolgens af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ten tweede moet de school zich verbeteren door concrete doelen ten aanzien van schoolontwikkeling te formuleren en aan te geven hoe zij aan deze doelen gaat werken, wie verantwoordelijk is en hoe ze de doelen evalueert. Ten derde verdient het maken en vastleggen van berekeneerde keuzes in de lesstof, op basis van de leerlijnen, aandacht. Ten slotte kan de school zich versterken door afspraken te maken over de werkwijzen in het lesgeven en hiermee een schoolbrede doorgaande lijn te realiseren.

Afspraken over vervolgtoezicht

De inspectie heeft de kwaliteit van het onderwijs op DISK onderzocht. Op basis van onze bevindingen, hebben wij enkele herstelopdrachten gegeven. Wij hebben met het bestuur afgesproken dat het bestuur binnen de genoemde termijnen zorgt voor het herstel van de hieronder genoemde tekortkomingen.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
School		
De standaard Zicht op ontwikkeling (OP2) is voldoende maar met een herstelopdracht.	De school moet voor het primair onderwijs de methode-onafhankelijke toetsen scherper analyseren om het onderwijs beter af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het bestuur stuurt uiterlijk in september 2023 een analyse van de meest recente methode-onafhankelijke toetsen en geeft daarbij aan tot welke concrete aanpak dit heeft geleid.	Tijdens ons volgende bezoek beoordelen we of deze tekortkoming is opgeheven.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
De standaard Kwaliteitszorg (KA1) is voldoende maar met een herstelopdracht	De school moet de gestelde doelen ten aanzien van schoolontwikkeling meer concreet formuleren. Daarbij moet zij ook in ieder geval aangeven hoe zij aan de doelen gaat werken, wie verantwoordelijk is en hoe en wanneer zij de gestelde doelen gaat evalueren. Het bestuur stuurt uiterlijk in september 2023 een jaarplan waarin bovengenoemde zaken zijn opgenomen.	Tijdens ons volgende bezoek beoordelen we of deze tekortkoming is opgeheven.

3. Resultaten onderzoek

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Aanbod voldoet aan de kerndoelen

Het aanbod is Voldoende. De school beschikt over een aanbod dat voldoet aan de kerndoelen (po) en de eindtermen (vo). De school gebruikt voor de groepen drie tot en met acht en het voortgezet onderwijs eigentijdse methodes. Daarnaast heeft de school een aanbod op het gebied van de Nederlandse cultuur. De school kan zich nog verbeteren door een leerstofjaarplanning te maken op basis van de ntc-leerlijnen, waarin beredeneerde en doelgerichte keuzes op basis van leerlijnen worden gemaakt en vastgelegd wat betreft het aanbod uit de methodes. Verder valt op dat de school relatief veel lestijd besteedt aan schriftelijke taalvaardigheid (spelling, begrijpend lezen en grammatica) ten opzichte van mondelinge taal, woordenschat en begrijpend luisteren. Wij hebben hierover met de school gesproken en meegegeven de verdeling tussen de verschillende vakgebieden te heroverwegen.

Ontwikkeling van de leerlingen is in beeld

De standaard Zicht op ontwikkeling is Voldoende. De leraren houden in het primair onderwijs met behulp van methode-onafhankelijke en methodegebonden toetsen, observaties en leerlingenwerk zicht op de cognitieve ontwikkeling van de leerlingen. Sinds kort neemt de onlangs aangestelde intern begeleider de methode-onafhankelijke toetsen af, analyseert deze en bespreekt ze vervolgens met de leraren. De volgende stap is om op basis van deze analyses ook de vooruitgang per leerling (de zogenaamde leerwinst) scherp te analyseren. En vervolgens dit te vertalen naar concrete en ambitieuze doelen per (groepje) leerling(en) en een passende aanpak. Hiervoor krijgt het bestuur een herstelopdracht (zie tabel in hoofdstuk 2). Dit biedt tevens de mogelijkheid om de leerlingen meer te betrekken bij hun eigen ontwikkeling. Bijvoorbeeld door samen met hen hun doelen en voortgang daarop te bespreken.

Positief is dat de school ook in het voortgezet onderwijs de ontwikkeling met behulp van methode-onafhankelijke toetsen gaat volgen. Dit is niet verplicht maar wel aan te bevelen omdat het ook voor deze leerlingen belangrijk is dat inzichtelijk is waar ze staan ten opzichte van hun Nederlandse leeftijdgenoten, zeker als er sprake is van terugkeer naar Nederland.

Het lesgeven is van voldoende kwaliteit

Deze standaard is van Voldoende niveau, wel zien we verschillen tussen leraren. De lessen zijn goed voorbereid en kenmerken zich over het algemeen door een duidelijke uitleg van de leraar en een actieve leerhouding van de leerlingen. Hoewel enkele leraren gebruik maken van activerende werkvormen kan dit schoolbreed nog veel meer worden ingezet. Dit zal de interactie tussen leerlingen - en daarmee ook de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid - vergroten. Tijdens de meeste lessen is zichtbaar dat de leraren een duidelijke focus hebben op de ontwikkeling van de woordenschat. Een effectieve woordenschatdidactiek is echter niet bij elke leraar bekend en/of zichtbaar. Daarnaast is het belangrijk een doorgaande lijn wat betreft didactische aanpak, differentiatie, huiswerk en werkvormen gericht op samenwerken op te zetten. Ten slotte kan de school zich verbeteren door meer doelgericht in plaats van aanbodgericht te gaan denken en werken, waarbij leraren meer differentiëren in instructie en verwerking. Daardoor kunnen zij nog beter aansluiten op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

3.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	O	K	V	G
SKz Pedagogisch klimaat				2

Pedagogisch klimaat draagt bij aan de focus op leren

Deze standaard geven wij de waardering Goed. Door de respectvolle pedagogische aanpak van de leraren verlopen de lessen in een prettige en veilige sfeer. Hierdoor heerst er een goed werkklimaat waarin de leerlingen zich kunnen focussen op het leren. Het schoolklimaat is ondersteunend voor zowel de cognitieve als de sociale ontwikkeling. De omgang tussen de leraren en de leerlingen is duidelijk en respectvol. De ouders en leerlingen met wie wij hebben gesproken bevestigen dit beeld.

3.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten	Niet te beoordelen			

Onderwijsresultaten

We beoordelen de standaard Onderwijsresultaten (resultaten aan het einde van het primair en het voortgezet onderwijs) niet omdat er te

weinig gegevens zijn, gezien het geringe aantal leerlingen in zowel het primair als het voortgezet onderwijs, om een oordeel op te baseren.

Ondanks dat we in het primair onderwijs geen oordeel uitspreken over de tussentijdse toetsen zien we dat de leerlingen wat betreft begrijpend lezen, spelling en technisch lezen over het algemeen maximaal anderhalf jaar onder het niveau van hun leeftijdsgenoten in Nederland zitten. Tegelijkertijd zijn er ook leerlingen die op of zelfs boven het niveau van hun Nederlandse leeftijdsgenoten scoren. Dat is voor een ntc-school waar voor bijna alle leerlingen Engels de dominante taal is een mooie prestatie.

In het voortgezet onderwijs werkt de school toe naar het IB-examen. Voor leerlingen die geen IB-examen doen bestaat de mogelijkheid deel te nemen aan het CNaVT-examen. Momenteel zijn er geen leerlingen die toewerken naar het CNaVT-examen. De laatste jaren zijn alle leerlingen die deelgenomen hebben aan de IB-examens hiervoor ook geslaagd.

3.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Kwaliteitszorg is in ontwikkeling

De standaard kwaliteitszorg is Voldoende. De school verzamelt gegevens over de kwaliteit, onder andere door middel van een zelfevaluatie, een ouderenquête, een leerlingenquête, lesobservaties en functioneringsgesprekken. Op basis hiervan zijn verbeterpunten geformuleerd en opgenomen in het schoolplan en het daarvan afgeleide jaarplan. Deze doelen zijn echter nog onvoldoende concreet uitgewerkt inclusief bijbehorende kwaliteitscriteria, prioritering, tijdsplanning en verantwoordelijkheidsverdeling. Verder is het van belang dat de doelen die gesteld zijn regelmatig worden geëvalueerd. Het is nu nog niet helder wat de school precies wil bereiken, hoe ze dat gaat doen en wanneer ze tevreden is. Hiervoor krijgt de school een herstelopdracht (zie tabel in hoofdstuk 2).

Zoals op veel ntc-scholen zijn er regelmatig wisselingen binnen het team en het bestuur. Hierdoor is de borging van de kwaliteit van het onderwijs - zowel onderwijsinhoudelijk als organisatorisch - een belangrijk onderwerp. De school heeft belangrijke documenten digitaal beschikbaar. De school kan de borging op schoolniveau echter verder verbeteren door schoolbrede werkwijzen en afspraken op overzichtelijke en toegankelijke wijze vast te leggen. De schoolleider

heeft daar al een begin mee gemaakt en is voornemens dit in de nabije toekomst verder uit te werken. Daarnaast is het van belang ook de nieuwe ontwikkelingen die doorgevoerd gaan worden goed te borgen, niet alleen op papier maar vooral ook in de praktijk.

Tot slot is de school financieel gezond en heeft ruim voldoende reserves om investeringen te doen ten behoeve van de onderwijskwaliteit (zoals bijvoorbeeld de professionalisering van de leraren) en eventuele financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Het bestuur verantwoordt zich nog niet aan de ouders ten aanzien van de financiën, dit gaat het bestuur weer oppakken. Verder controleert een kascommissie jaarlijks de financiën.

Kwaliteitscultuur is op orde

Deze standaard waarden we als Voldoende. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen bestuur, schoolleider en leraren is helder vastgelegd en functioneert over het algemeen goed. Een aanvulling hierop zou nog zijn om ook de taken en verantwoordelijkheden van de intern begeleider helder te beschrijven. De schoolleider legt lesbezoeken af en voert functioneringsgesprekken. De leraren geven aan zich graag te willen ontwikkelen en vinden de gegeven feedback zinvol. De school zou de lesbezoeken nog meer kunnen gebruiken om de doorgaande lijn wat betreft de didactische aanpak te versterken. Het team krijgt van het bestuur de mogelijkheid zich te professionaliseren, onder andere door deel te nemen aan de scholingen van de Stichting NOB. Verder voert het bestuur de functioneringsgesprekken met de schoolleider en neemt hiermee de rol van werkgever serieus.

Ouders zijn geïnformeerd

De standaard verantwoording en dialoog is Voldoende. De school verantwoordt zich in voldoende mate naar de ouders over het onderwijs. Dit geldt zowel voor de ontwikkeling van hun kind(eren) als voor de ontwikkeling van de DISK. De school communiceert actief met de ouders tijdens formele momenten zoals bijvoorbeeld rapportgesprekken, maar ook tijdens informele momenten. Uit het gesprek dat wij met een aantal ouders voerden blijkt dat zij tevreden zijn over de benaderbaarheid van de leraren en de schoolleider. Ook hebben ze vertrouwen in de school en zijn ze blij met het Nederlandse onderwijs aan hun kinderen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

